

Toimielin: Osasto Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	HYVINVOINTILAUTAKUNTA PERUSTURVATOIMI Perusturvan hallinto Perusturvajohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Järjestetään arkielämän sujumista ja hyvinvointia edistäviä asiakaslähtöisiä sosiaali- ja terveystalvuuja ammattitaidolla, laadukkaasti, yhteistyössä ja tulevaisuutta ennakoivasti. Tulosalue sisältää hallinnon ja projektit.

Perustiedot:	TP2020	TA2021	TAE2022	TS2023	TS2024
Henkilöstö					
Perusturvajohtaja	1	1	1		
Toimistosiihteeri	1,8	1,8	1,8		

Selite	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot	290					
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	290					
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-136 231	-125 279	-132 554			5,8
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-32 405	-28 770	-30 466			5,9
Muut henkilösivukulut	-4 225	-5 566	-5 797			4,2
Palvelujen ostot	-29 711	-26 330	-24 673			-6,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 604	-2 550	-2 000			-21,6
Avustukset						
Vuokrat	-12 169	-17 989	-16 191			-10,0
Muut toimintakulut	-194	-50	-50			
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-223 539	-206 534	-211 731			2,5
TOIMINTAKATE	-223 249	-206 534	-211 731			2,5

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

- * Toteutetaan taloudellisesti ja tehokkaasti riittävät, laadukkaat ja toimivat perusturvan lähipalvelut. Lähipalveluiden tuottamisen tavoissa hyödynnetään kokonaisuuden kannalta sopivinta tuottamistapaa (kunnan omatuotanto, ostopalvelut tai palveluseteli).
- * Toteutetaan palveluprosesseissa ja –sisällöissä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteitä.
- * Kehitetään perusturvan työntekijöiden yhteistyötä ja yhteiskäytöllisyyttä eri toimintayksiköiden välillä. Järjestetään henkilöstöryhmien välistä koulutusta (esim. fysioterapia ja kotihoito, perhetyö ja kuntoutuksen ohjaus, perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu, työllistämispalvelut ja terveydenhuolto).
- * Noudatetaan kaikissa ostopalveluissa asiakkaan oikeudet huomioon ottavaa tarve- ja oikea-aikaisuusharkintaa, jotta ostopalvelu tukee suunnitelmallista ja tavoitteellista asiakastyötä. Ensisijaisesti hyödynnetään oman henkilöstön osaamista.
- * Suomeen perustetaan 21 uutta itsehallinnollista hyvinvointialuetta. Ne ottavat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoiminnan järjestämistehtävät kunnilta vastaan 1.1.2023 alkaen. Valmistaudutaan vuoden 2022 aikana tähän rakenneuudistukseen, jolloin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestäminen siirtyy Ranuan kunnalta Lapin hyvinvointialueelle.

- * Osallistutaan aktiivisesti sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksen Lapin hyvinvointialueen valmisteluun. Osallistutaan "Sote-rakenneuudistus Lapissa- ja Tulevaisuuden Sosiaali- ja terveyskeskus Lapissa –hankkeiden työskentelyyn.
- * Jatketaan Kanta-palveluihin liittymisen valmistelutyötä. Lisäksi varaudutaan asiakastietojärjestelmän päivittämiseen Kanta-yhteensopivuuden varmistamiseksi.
- * Tuetaan henkilökunnan työhyvinvointia. Järjestetään tarvittaessa työnohjausta. Henkilökuntaa koulutetaan osaamistarpeiden ja koulutustarjonnan mukaan. Sairauspoissaoloihin pyritään vaikuttamaan työyhteisötyöskentelyllä sekä työn kuormittavuutta ja lisäresurssin tarvetta seuraamalla. Vahvistetaan yhteistyötä työterveyshuollon kanssa.
- * Osallistutaan Hyvä mieli –kampanjaan muiden hallintokuntien kanssa. Siinä työhyvinvointia pyritään lisäämään työntekijöiden keskuudessa hyvää mieltä tuottavilla vuorovaikutuskeinoilla.
- * Ylläpidetään myönteistä kehittämisilmapiiriä. Osallistetaan työntekijöitä ja asiakkaita toimintojen kehittämiseen.
- * Lisätään tiedolla johtamista.
- * Huomioidaan työskentelyssä kestävä kehitysperiaatteet ja vähennetään aineellista ja välillistä kulutusta. Työtavoissa sovelletaan mahdollisuuksien mukaan sähköistä materiaalia ja hyödynnetään etäyhteyksiä

Tehtävä/tulosalue:	Lasten, nuorten ja perheiden palvelut
Tilivelvollinen:	Perusturvajohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Toiminta sisältää lasten ja nuorten huollon, päihdehuollon, lasten kotihoidon tuen ja lapsiperheiden kotipalvelun. Tarkoituksena on tuottaa, lastensuojelu-, päihdehuolto- ja sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja kuntalaisille.

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2020	TA2021	TAE2022	TS2023	TS2024
<u>Lasten ja nuorten huolto:</u>					
Lastensuojeluilmoitukset	104	90	90		
Avohuollon asiakkuudet(ls/shl)	53	70	120		
Palvelutarpeen arviointi					
- lastensuojelulaki	13	30	40		
- sosiaalihuoltolaki	7	10	10		
Laaditut uudet asiakassuunnitelmat	7	20	40		
Tarkistettut asiakassuunnitelmat	27	50	80		
Päättyneet asiakkuudet	4	4	3		
<u>Perhetyö:</u>					
LS-asiakkaat (perhe)	20	20	18		
Ennaltaehkäisevät asiakkaat (perhe)	33	25	30		
LS-asiakaskontaktit	503	400	480		
Ennaltaehkäisevät asiakaskontaktit	166	200	180		
<u>Lapsiperheiden kotipalvelu:</u>					
- Asiakkaat (perhe)	12	15	12		
- Asiakaskäynnit	90	177	90		
<u>Lasten hoidon tuki:</u>					
Lasten kotihoidontuen piirissä olevaa lasta/ lkm	87	76	33		
Lasten hoidon tuki €/lapsi	2 470	2 266	353,54		
<u>Päihdehuolto:</u>					
- Päihdepalveluasiakkaat	25	25	25		
- Päihteetön päivätoiminta,					

asiakaskontaktit/vuosi	357	350	350	
------------------------	-----	-----	-----	--

Perustiedot:	TP2020	TA2021	TAE2022	TS2023	TS2024
Henkilöstö					
Lasten ja nuorten huolto					
Perhetyöntekijä	2	2	2		
Lapsiperheiden kotipalvelu	2	2	1		

Selite	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot						
Maksutuotot	756	1 000	1 000			
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot	24					
Muut toimintatuotot	13 876	6 850	3 200			-53,3
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	14 656	7 850	4 200			-46,5
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-86 896	-93 315	-104 028			11,5
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-27 985	-30 646	-37 823			23,4
Muut henkilösivukulut	-3 050	-4 186	-4 968			18,7
Palvelujen ostot	-710 892	-776 762	-425 554			-45,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 142	-950	-920			-3,2
Avustukset	-164 337	-180 000	-150 000			-16,7
Vuokrat	-9 543	-10 060	-4 449			-55,8
Muut toimintakulut	-1 042	-500	-700			40,0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 004 887	-1 096 419	-728 442			-33,6
TOIMINTAKATE	-990 231	-1 088 569	-724 242			-33,5

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut:

Lapsiperheet:

- * Vahvistetaan ja kehitetään ennaltaehkäisevää työtettä ja yhteistyötä erityisesti varhaiskasvatuksen ja kolmannen sektorin sekä muiden lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelevien tahojen kanssa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointisuunnitelmaa toteuttaen.
- * Lapsiperheiden kotipalvelutyöntekijän roolia lasten, nuorten ja perheiden palveluissa on vahvistettu. Tätä kehittämistä jatketaan.
- * Perhetyön neuropsykiatrista ja kuntoutuksenohjauksen osaamista on vahvistettu koulutuksella. Tämän kehitystyön jalkauttamista asiakasprosesseihin vahvistetaan edelleen.
- * Jatketaan seurakunnan kanssa yhteistyössä toteutettua matalan kynnyksen lapsiparkki –palvelua.
- * Osallistutaan ”Lastensuojelun monialainen kehittäminen Pohjois-Suomessa 2020-2022 ” –hankkeeseen.
- * Lisätään yhteistyötä mielenterveystoimiston kanssa.
- * Osallistutaan Rovaseudun MARAK –työryhmään ja jalkautetaan sieltä lähisuhdeväkivaltatyön menetelmiä mahdollisimman laajalle asiakastyöhön.
- * Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä lastensuojelulain § 13 b:n muuttamisesta vuoden 2022 alussa siten, että yhdellä lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä saisi olla vastuullaan enintään 35 lasta vuosina 2022 ja 2023 ja enintään 30 lasta vuodesta 2024 alkaen. Lain voimaantultua seurataan lastensuojelun sosiaalityön resurssien riittävyttä mitoitukseen nähden.

Päihdehuollon palvelut:

- * Päihdestrategian päivitystyö saatetaan loppuun ja jalkautetaan sen tavoitteet käytäntöön.
- * Päihdekuntoutuksen palvelut järjestetään ostopalveluna niitä tarjoavista päihdehuollon yksiköistä.
- * Toteutetaan päihdehuoltoa sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyönä.
- * Kehitetään kokemusasiantuntijuutta päihdehuollon palveluissa.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	Vanhusten ja vammaisten palvelut Perusturvajohtaja, vanhuspalvelujohtaja ja erityisryhmien palveluvastaava					
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Toiminta sisältää kodinhoitoavun, tukipalvelut, omaishoidontuen, Rantakodin muistisairaiden palveluasumisen, mielenterveyskuntoutujien palveluasumisen, vammaisten ja kehitysvammaisten palvelut sisältäen palveluasumisen. Tarkoituksena on tuottaa vanhuspalvelu-, sosiaalihuolto-, vammaispalvelu- ja kehitysvammaisten erityishuoltolain mukaisia palveluja kuntalaisille.					
Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2020	TA2021	TAE2022	TS2023	TS2024
<u>Kotihoito- ja tukipalvelut, omaishoidontuki sekä Rantakoti ja Seniorikoti</u> Järjestetään tehokkaasti laadukkaita ja kohtuuhintaisia palveluja	Kotihoito- ja tukip. €/käynti Kotihoito- ja tukip. €/tunti Rantakoti €/h/v Rantakodin käyttöaste % Rantakodin hoitopäivät Seniorikoti €/h/v Seniorikodin käyttöaste % Seniorikodin hoitopäivät Omaishoidontuki €/asiakas	20,67 51,59 105,80 90,84 6 983 56,44 90,25 2 965 5 657	21,85 54,83 100,14 100 7 665 61,22 100 3 285 6 107	23,19 59,11 109,11 100 7 665 72,81 100 3 285 6 467		
<u>Mielenterveyskuntoutujien palvelut:</u> Mielenterveyskuntoutujien tarpeista lähtevien toimintojen järjestäminen	Päivätoimintapalvelut €/pv	44,46	26	26		
<u>Vammaisten palvelut:</u> Vammaisten tarpeista lähtevien toimintojen järjestäminen	Subjektiiivisiin oikeuksiin kuuluva palvelu, varattu määräraha € Määrärahasidonnainen palvelu, varattu sitova määräraha €	593 569 4 916	570 300 4 000	687 907 3 000		
<u>Kehitysvammahuolto:</u> Kehitysvammaisten tarpeista lähtevien toimintojen järjestäminen	Niittyvilla €/käynti Kuntoutuksen ohj. €/käynti Marjukka €/h/v	98,03 111,87 124,81	84,45 95,83 133,77	97,30 127,00 109,98		
<u>Pesulapalvelut</u>	Suoritteet (kg) €/suorite	33 932 3,13	32 484 4,91	31 287 4,32		

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2020	TA2021	TAE2022	TS2023	TS2024
<u>Kotihoito</u>					
Säännöllisen kotih. asiakkaat	209	183	188		
Tukipalveluasiakkaat	153	140	158		
Kotihoito/käynnit	61 114	62 644	61 662		
Kotihoito/tunnit	24 493	24 962	24 194		
Rantakodin paikkaluku	21	21	21		
Seniorikodin paikkaluku	9	9	9		
Omaishoidontukiasiakkaat	77	71	71		

Mielenterveyspalvelut:				
Palveluasunnot	8	8	8	
Tukiasumiseen sijoitetut	2	-	-	
Päivätoiminnoissa, lkm	11	15	15	
Vammaispalvelut:				
Vammaispalvelulain piirissä olevat	208	221	197	
Subjekttiivinen oikeus/asiakas:				
Kuljetuspalvelu	146	140	110	
Palveluasuminen	21	14	10	
Asunnon muutostyöt sekä asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet	27	20	23	
Henkilökohtainen avustaja	40	38	45	
Määrärahasidonnainen palvelu/asiakas:				
Päivittäisistä toiminnoista suoriutumisesta tarvittavat välineet koneet ja laitteet	6	7	7	
Ylimääräiset vaate- ja erityisravintokustannukset	4	2	2	
Kehitysvammahuolto:				
Kehitysvammaisia yhteensä	74	67	71	
Palvelutalo Marjukassa	14	15	15	
Palveluasuminen muualla	9	9	12	
Omaisten luona	30	35	33	
Perhehoidossa	2	2	1	
Rantakoti/Päivikki	0	0	0	
Itsenäisesti asuvat	7	6	7	

Perustiedot:

	TP2020	TA2021	TAE2022	TS2023	TS2024
Henkilöstö					
Vanhuspalvelut					
Vanhuspalvelujohtaja	1	1	1		
Kotihoito					
Sairaanhoidtaja/Rantakoti	1	1	1		
Sairaanhoidtaja/kotihoito	3	3	3		
Lähihoitaja kotihoito	16	16	17		
Lähihoitaja Rantakoti	10	11	11		
Lähihoitaja Seniorikoti	3	3	3		
Hoitoapulainen/Rantakoti	1	1	1		
Siivoaja+pesulat/tukipalv	3	3	3		
Keittiötyöntekijä/tukipalv	1	1	1		
Lähihoitaja/sijaisrekry		1	1		
Lähihoitaja/sijaispooli			2		
Kehitysvammahuolto					
Sosiaalihojaaja	1	0	0		
Erityisryhmien palveluvastaava		1	1		
Työtoiminnan ohjaaja	1	1	1		
Päivätoiminnan ohjaaja	1	1	1		
Sairaanhoidtaja	1	1	1		
Lähihoitaja	9	9	10		
Hoitoapulainen	2	2	1		
Laitoshuoltaja			1		
Sijaispooli (Marjukka 0,75, Niittyvilla 0,25)			1		
Mielenterveyskuntoutus/Päivikkikoti					
Lähihoitaja	2	2	2		

Pesula
Pesulatyöntekijä

2 2 2

Selite	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	724 663	783 169	773 322			-1,3
Maksutuotot	627 445	643 735	604 428			-6,1
Tuet ja avustukset	564					
Vuokratuotot	240 211	234 752	238 304			1,5
Muut toimintatuotot	57 923	23 950	15 000			-37,4
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 650 806	1 685 606	1 631 054			-3,2
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-2 580 396	-2 537 172	-2 695 997			6,3
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-604 718	-627 463	-686 887			9,5
Muut henkilösivukulut	-83 599	-114 013	-120 069			5,3
Palvelujen ostot	-1 900 740	-2 148 590	-3 832 022			4,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-110 432	-93 832	-175 847			87,4
Avustukset	-2 000 740	-2 065 202	-634,580			13,8
Vuokrat	-420 930	-429 023	-232 019			-45,9
Muut toimintakulut	-6 492	-4 500	-4 150			-7,8
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-7 708 047	-8 019 795	-8 381 571			4,5
TOIMINTAKATE	-6 057 241	-6 334 189	-6 750 517			6,6

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

lääkäiden palvelut:

- * Pidetään yllä jatkuvan parantamisen työkaluina ja sujuvia asiakasprosesseja.
- * Kehitetään kotona asuvien asiakkaiden palveluprosesseja ja seurataan henkilöstöressurssien riittävyyttä ja työn sujuvuutta vaihtelevissa tilanteissa.
- * Perusturvaosastolle perustetaan sijaispooli, jonka koordinointi sijoittuu ikäihmisten palveluihin. Sijaiset ovat käytävissä kaikissa perusturvan yksiköissä tarpeen mukaan. Sijaispoolia varten perustetaan yhteensä 4 lähihoitajan tointa. Hoitajat sijaistavat henkilöstön äkillisiä poissaoloja. Iäkkäiden palveluihin varataan määräraha sijaispoolin 2 työntekijän palkkakustannuksille. 2 työntekijän palkkakustannuksiin määräraha varataan vammaisten palveluiden sekä akuutti- ja kuntoutusosaston henkilöstökuluihin.
- * Perustetaan ikäihmisten palveluihin lähihoitajan toimi, sijoituspaikkana kotihoito. Turvataan palveluiden saatavuus kasvaville asiakasmäärille.
- * Toteutetaan asiakaslähtöistä ja kuntouttavaa hoito- ja hoivatyötä kaikissa työprosesseissa.
- * Hankitaan lääkeautomaatteja asiakkaiden itsenäisen asumisen tukemiseksi.
- * Päivystysluonteisten kaatumisten nostamiseksi hankitaan yhteistyössä sosiaalipäivystyksen kanssa nostotuoli.
- * Kehitetään etähoivaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- * Seniorikodin toiminnan siirtäminen muihin tiloihin/yksiköihin vuoden 2022 aikana, sote-uudistus huomioiden. Keskitetään yöhoitoa tarvitsevien ikääntyvien asuminen Rantakodin alueelle.
- * Kehitetään Rantakodin ympärivuorokautisen palvelukodin asukkaiden toiminnallista arkea ja virikkeellistä hoivaa.
- * Kehitetään tehostettujen palvelukotien mahdollisuus tarjota iäkkäiden päivähoitoa.
- * Hankitaan RAI-toimintakykyarviointijärjestelmä.
- * Edistetään iäkkäiden perhehoitoa.
- * Selvitetään mahdollisuus rakentaa Rantakodin ja vanhustentalojen ympärille aita asiakkaiden itsenäisen ja turvallisen ulkoilemisen mahdollistamiseksi.
- * Tukipalvelutiimin keittiötyöntekijän toimeen lisätään tukipalvelutiimin vastaavan tehtävät.

Mielenterveyskuntoutujien päivätoiminta ja palveluasumisyksikkö Päivikki:

- * Kehitetään mielenterveyskuntoutujien päivätoimintaa yhdessä muiden samalle sote-alueelle siirtyvien sosiaalihuollon työpajojen kanssa.

Vammais- ja kehitysvamma palvelut:

- * Kehitysvammaisten päivätoimintakeskus Niittyvillassa käynnistetään toimintaa uusissa toimitiloissa yhdessä aikuisten työpaja Justeerin kanssa. Niittyvillan henkilöstötarve säilyy ennallaan. Kehitetään yhteisiä toimintamuotoja Justeerin ja mielenterveyskuntoutujien päivätoiminta- ja palveluasumisyksikkö Päivikin kanssa. Kehitetään työtoiminnan mahdollisuuksia ja toteutusmalleja.
- * Tarkastellaan vaihtoehtoja järjestää kehitysvammaisten lasten kesäaikainen päivähoito nykyistä joustavammin tarvittaessa muiden kunnan yksiköiden kanssa yhteistyössä.
- * Päivä- ja työtoimintakuljetuksissa hyödynnetään julkista liikennettä ja tehdään yhteistyötä sivistystoimen kanssa.
- * Tarjotaan Marjukan palvelukodilla asumispalvelua, viriketoimintaa ja viihtyvyyttä asiakkaiden tarpeita vastaavasti.
- * Palkataan palvelukoti Marjukkaan laitoshuoltaja. Selvitetään oppisopimuskoulutuksen tai palkkatuen mahdollisuutta tässä. Laitoshuoltajan myötä hoitohenkilökunnalta vapautuu enemmän aikaan varsinaiseen hoito- ja viriketyöhön. Muutetaan vakituinen hoiva-avustajan toimi lähihoitajan toimeksi. Varmistetaan näillä toimilla jatkuvasti lisääntyvässä hoivan tarpeessa asukkaille riittävä hoiva ja turva sekä asukkaiden viriketoiminnan vahvistuminen.
- * Perusturvaosastolle perustetaan 4 lähihoitajan sijaispooli. Vammaisten palveluihin varataan määräraha sijaispooliin yhden työntekijän palkkakustannuksille.
- * Koulutetaan henkilökuntaa osaamistarpeiden ja koulutustarjonnan mukaan.
- * Toimitaan arjessa kestävässä kehityksen periaatteiden mukaisesti.
- * Kehitetään neuropsykiatrisen kuntoutuksen osaamista ja kuntoutusohjauksen saavutettavuutta yhteistyössä perhetyöntekijöiden kanssa.
- * Selvitetään välimuotoisen asumispalveluiden järjestämisen mahdollisuuksia kasvavissa palvelutarpeissa.

Pesula

- * Talousarviovuoden alussa selvitetään ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin pesulan toiminnan tehostamiseksi ja euroa/suorite hinnan alentamiseksi.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	Perusterveydenhuolto Johtava lääkäri
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Kattava ja laadukas perusterveydenhuollon palveluitten tuottaminen. Toimintaan sisältyvät keskeisenä lääkäreiden ja muun terveydenhuoltohenkilöstön vastaanotto toiminta, kotisairaanhoidon, ennaltaehkäisevä toiminta, yleislääkäritasoinen sairaalahoito (vuodeosasto), täydentävät palvelut (röntgen, fysioterapia, lääkehoito, apuvälinetoiminta) sekä hammashuolto.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2020	TA2021	TAE2022	TS2023	TS2024
Avoterveydenhuolto: Mahdollisimman laadukkaiden ja kattavien perusterveydenhuollon terveyspalveluiden tarjoaminen koko väestölle	Jonotusajat (pv) vastaanotolle - ajanvarausvastaanotto - päivystysvastaanotto	<10 <1	<14 <1	<14 <1		
Lääkärien vastaanotto toiminnan taloudellisuus	Kustannukset €/käynti	206,21	183,80	195,30		

Muun terveydenhuoltohenkilöstön vastaanotto toiminnan taloudellisuus	Kustannukset €/käynti	52,04	46,70	48,80		
Akuutti- ja kuntoutusosasto: Perusterveydenhuollon sairaalapalveluitten tarjoaminen ja sairaalatasoa vaativien pitkäaikaipotilaitten laitoshoidon toteuttaminen	Hoitopäivät Hoitojaksot	6 741 554	7 200 620	7 200 620		
Akuuttisairaanhoidon tarjoaminen huomioiden tarkoituksenmukainen hoidonporrastus erikoissairaanhoidon kanssa	Vuodeosastopaikan jonotusaika erikoissairaanhoidosta, vrk	<1	<1	<1		
Osaston tehokkuus ja taloudellisuus	Kustannukset €/hvp Käyttöaste %	267,27 83,95	279,50 85	279,20 83		
Fysioterapia:	Kustannukset/käynti	104,25	92,15	94,00		
Hammashuolto: Väestön tarvitsemien suun terveyspalveluitten ja ennaltaehkäisevän toiminnan tuottaminen- vastaanotto toiminnan taloudellisuus	Kustannukset €/käynti	137,37	129,45	100,90		
Lasten ja nuorten sekä pääosin aikuisväestön hammashuolto	Jonotusaika (pv) • ei-akuutit • akuutit	<60 <1	<70 <1	<70 <1		

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2020	TA2021	TAE2022	TS2023	TS2024
Vastaanottokäynnit:					
Lääkärit	7 749	8 000	8 000		
Muu terv.huoltohenkilöstö	10 331	11 000	11 000		
Vuodeosaston hoitopaikat lkm	22	22	22		
Hoitopäivien lkm	6 741	7 200	7 200		
Röntgenkäynnit	2 687	3 000	3 000		
Fysioterapiakäynnit	2 838	3 300	3 300		
- yksilökäynnit	2 672	1 150	1 150		
- ryhmissä	166				
Hammashuollon käyntimäärät	3 967	4 500	4 500		

Perustiedot:

	TP2019	TA2020	TAE2022	T2022	TS2023
Henkilöstö					
Avoterveydenhuolto					
Terveyskeskuslääkäri	3	2	2		
Terveyskeskusavustaja	1,3	0,4	0,4		
Avohuollon osastonhoitaja	1	1	1		
Terveysneuvoja	4	3	2,8		
Psykologi	1	1	1		
Erikoissairaanhoidaja	1	1	1		

Sairaanhoitaja	4	4	4
Lähihoitaja	1	1	1
Välinehoitaja	1	0,8	0,8
Laitosapulainen	1	1	1
Puheterapeutti	1	0,6	0,6
Toimintaterapeutti	½	½	
Toimistosihtööri		0,4	1
Toimitilat			
Neliöt	405	405	860
<u>Vuodeosasto</u>			
Terveyskeskuslääkäri	1	1	1
Osastonhoitaja	1	1	1
Apulaisosastonhoitaja	1	1	1
Sairaanhoitaja	9	9	9
Lähihoitaja	7	6	6
Sijaispooli lähihoitaja			1
Laitosapulainen	5	5	4
Terveyskeskusavustaja	0,6	0,4	0,4
Fysioterapeutti		0,7	0,7
Toimistosihtööri		0,4	
Toimitilat			
Neliöt	957	1456	1456
<u>Täydentävät palvelut</u>			
Röntgenhoitaja	1	1	1
Fysioterapeutti	2	2,3	2,3
Toimitilat			
Neliöt	432	405	405
<u>Hammashoito</u>			
Hammaslääkäri	3	2	2
Suuhygienisti	1	1	1
Hammashoitaja	4	3	3
Laitosapulainen	1	1	
Terveyskeskusavustaja	0,1	0,2	0,2
Toimistosihtööri		0,2	
Toimitilat			
Neliöt	405	141	141

Selite	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	604 542	292 500	382 946			30,9
Maksutuotot	524 724	401 000	442 100			10,2
Tuet ja avustukset	2 076					
Vuokratuotot	9 484	6 626	6 726			1,5
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 140 826	700 126	831 772			18,8
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-2 655 343	-2 656 750	-2 775 936			4,5
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-600 473	-598 024	-650 755			8,8
Muut henkilösivukulut	-83 593	-119 916	-123 306			2,8
Palvelujen ostot	-1 463 543	-1 073 420	-1 094 573			2,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-594 514	-603 400	-526 100			-12,8
Avustukset	-5 308	-10 000	-10 000			
Vuokrat	-513 590	-521 421	-533 306			2,3
Muut toimintakulut	-10 547	-1 150	-1 150			

TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-5 926 911	-5 584 081	-5 715 126			2,3
TOIMINTAKATE	-4 786 085	-4 883 955	-4 883 354			-0,0

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

- * Akuutti- ja kuntoutusosaston käyttöprosentti on 83 %. Osaston paikkaluku säilyy 22 paikkaisena. Akuutti- ja kuntoutusosastolta eläköityy kaksi sairaanhoitajaa vuoden 2021 aikana. Sairaanhoitajan paikat tullaan täyttämään. Hoitajamitoituksessa huomioitu akuutti- ja kuntoutusosaston sairaanhoitajan päivystystyön lisääntyminen sekä osaston kuormituksen vaihtelut.
- * Perusturvan sijaispoolia varten varataan määräraha yhden työntekijän palkkakustannuksille.
- * Akuutti- ja kuntoutusosaston sekä polin hoitajien hoidon tarpeen arviointi (HTA) koulutusta lisätään, koulutusmääräraha 4000 €.
- * Akuutti- ja kuntoutusosaston sekä vastaanoton yhteistyötä tehostetaan työnkierrolla poissaolojen ja kuormituspiikkien helpottamiseksi.
- * Suun terveydenhuollossa jatketaan hammaslääkärin osa-aikaista ostopalvelua. Suuhygienisti on saatu palkattua. Ostopalveluihin varaudutaan, jos hoitotakuun velvoitteet ylittyvät.
- * Lääkärityövoiman tarve säilyy entisellään eli noin 3,5 lääkärin määrässä. 1.9.2021 alkaen on vakinaisessa virkasuhteessa kaksi lääkärinä ja 1,6 lääkärinä määräaikaisessa virkasuhteessa.
- * Akuutti- ja kuntoutusosaston hoitopäivän asiakasmaksua esitetään nostettavaksi 45 euroon nykyisestä 40 eurosta.
- * Osa suun terveydenhuollon asiakasmaksuista kuuluu vuoden 2022 alusta maksukattoa kerryttäviin palveluihin, mikä oletettavasti vähentää kunnan tuloja.
- * Hammashoitajien neuvontatyötä korvaamaan suunniteltu alustavasti vuoden koekäyttöön neuvonta-automaatti noin 8100 euron vuosikustannuksella.
- * Varaudutaan koronapandemian testaustoiminnan määrän jatkumiseen nykyisellään ja rokotustoiminnan jatkumisen laajamittaisena tehosterokotusten tarpeen ollessa pysyvä.
- * Ensihoitoa koskeva EU -tason työaikalainsäädännön muutos on nostanut ensihoidon kustannuksia. Kustannusten nousu on n. 70 000 euroa vuodessa.
- * Suurempia investointeja ei ole suunnitelmassa, talousarvioraamin ylitystä siitä huolimatta.

Tehtävä/tulosalue:	Erikoissairaanhoito
Tilivelvollinen:	Johtava lääkäri
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Erikoissairaanhoidon palveluitten tarjoaminen mahdollisimman kattavasti ja laadukkaasti.

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2020	TA2021	TAE2022	TS2023	TS2024
Lapin keskussairaala					
Hoitopäivät	2 255	2 100	2 100		
Avokäynnit	6 012	5 500	5 500		
Murolan sairaala					
Hoitopäivät	348	600	600		
Psykiatrisen tulosyksikön avokäynnit	412	450	450		

Selite	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ						
TOIMINTAKULUT						

Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot					
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-24 221	-32 000	-27 500		-14,1
Muut henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	-5 884 427	-5 322 259	-5 998 321		12,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Avustukset					
Vuokrat					
Muut toimintakulut					
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-5 908 648	-5 354 259	-6 025 821		12,5
TOIMINTAKATE	-5 908 648	-5 354 259	-6 025 821		12,5

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

- * Erikoissairaanhoidon palveluitten tarpeeseen ei ole odotettavissa olennaisia muutoksia.
- * Talousarviossa nostettiin kustannuksia lähemmäksi todennäköistä toteumaa, toistuvaa alibudjetointia vältetty, talousraamissa 500 000- 1 000 000 euron vaje.
- * Ranuan erikoissairaanhoidon kustannukset ovat olleet viime vuosina noususuunnassa. Pienessä väestöpohjassa vaihtelu vaativassa sairastavuudessa on suurta, mikä aiheuttaa vääjäämättä suurta vuosittaista vaihtelua myös kustannuksiin. Erityisen kalliin hoidon tasausjärjestelmä vähentää näiden tilanteiden aiheuttamaa taloudellista kuormaa.
- * Nykytasoinen erikoissairaanhoidon palveluiden hankinta yksityisiltä palveluntuottajilta säilytetään ennallaan kustannustehokkaan ja hoitoprosesseja nopeuttavan vaikutuksen takia. Tämä on keskeinen asia myös erikoissairaanhoidon kulujen kurissa pitämiseksi.

Tehtävä/tulosalue:	Ympäristöterveydenhuolto
Tilivelvollinen:	Perusturvajohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Ympäristöterveydenhuollon palvelut ostetaan Rovaniemen kaupungilta ns. isäntäkuntamalli -periaatteella.

Selite	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ						
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot						
Henkilösivukulut						
Eläkekulut						
Muut henkilösivukulut						
Palvelujen ostot	-139 635	-131 985	-130 655	-130 655	-130 655	-1,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Avustukset						
Vuokrat	-435					
Muut toimintakulut						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-140 070	-131 985	-130 655	-130 655	-130 655	-1,0
TOIMINTAKATE	-140 070	-131 985	-130 655	-130 655	-130 655	-1,0

Tehtävä/tulosalue:	Muu perusturva
Tilivelvollinen:	Perusturvajohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Toimeentulotuen lakisääteisten tehtävien hoitaminen joustavasti asiakkaan tilanne huomioiden, kuntouttava työtoiminta, sosiaalityö ja kunnallisten työllisyystoimien koordinointi

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2020	TA2021	TAE2022	TS2023	TS2024
Toimeentuloturva: Toimeentulotuen lakisääteisten tehtävien hoitaminen määräajassa (palvelutakuu)	Päätösten käsittelyaika, pv	< 7	< 7	< 7		
Kuntouttava työtoiminta: Aktivoidaan vaikeasti työllistettäviä (alle 25 -v ja passiivivittömät)	Passiivista työmarkkinatukea saavat, ka /kk Työmarkkinatuen kuntaosuus, 1000 €	37	20	30		
Sosiaalityö: Lastenvalvoja: Elatussopimukset, huolto- ja tapaamissopimukset, isyyden selvittelyt	Päätökset	180	155	150		
		53	60	60		

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2020	TA2021	TAE2022	TS2023	TS2024
Toimeentuloturva: Ehkäisevää toimeentulotukea saavat kotitaloudet	23	20	20		
Täydentävää toimeentulotukea saavat kotitaloudet	30	37	37		
Työllistämisyksikkö: Kuntouttavan työtoiminnan asiakkuudet	30	53	43		
Työkokeilu, palkkatukityö asiakkaat	20	20	20		
Maahanmuuttajasosiaalityö: Kuntapaikat	-	-	-		

Perustiedot:	TP2020	TA2021	TAE2022	TS2023	TS2024
Henkilöstö					
Sosiaalityöntekijä	4	3	3		
Sosiaalihoaja			1		
Työllisyyskoordinaattori	1	1	1	1	1
Yksilövalmentaja	1	1	1		
Työpajaohjaaja	1,5	1,5	2		

Selite	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	2 367	3 500	3 000			-14,3
Maksutuotot			7 405			

Tuet ja avustukset	90 853	135 000	132 000			-2,2
Vuokratuotot	191		5 900			
Muut toimintatuotot	11 040	3 500				-100
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	104 451	142 000	148 305			4,4
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-368 351	-496 834	-590 689			18,9
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-82 467	-115 762	-139 209			20,3
Muut henkilösivukulut	-12 035	-22 284	-26 121			17,2
Palvelujen ostot	-337 881	-380 590	-313 257			-17,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 730	-16 650	-16 500			-0,9
Avustukset	-226 810	-194 000	-194 000			
Vuokrat	-80 328	-69 017	-94 121			36,4
Muut toimintakulut	-726	-4 050	-3 100			-23,5
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 126 328	-1 299 187	-1 376 997			6,0
TOIMINTAKATE	-1 021 877	-1 157 187	-1 228 692			6,2

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

Aikuissosiaalityö

- * Vahvistetaan lähityöskentelyä asiakkaiden kanssa sosiaaliohjauksen keinoin.
- * Kehitetään etäyhteyksien käyttöä asiakastyössä.
- * Lisätään aikuissosiaalityön yhteistyötä terveydenhuollon kanssa sekä alle 30 –vuotiaiden asiakkaiden kohdalla lisäksi nuorisopalveluiden kanssa.

Työllistämispalvelut

- * Vahvistetaan yhteistyötä koko kunnan sisällä työllistämisen edistämässä.
- * Varataan työllistämisyksikköön kesätyöntekijöiden palkkaamiseen määräraha siten, että perusturvan eri yksiköt voivat olla mukana työllistämässä nuoria kesätyöntekijöitä.
- * Työllistämisen edistämiseksi palkkatukimäärärahaa lisätään siten, että palkkatuella työllistäminen olisi mahdollista ympärivuotisesti.
- * Mahdollistetaan ja tuetaan oppisopimuskouluttautumista vastaamaan erilaisten opiskelumuotojen tarpeisiin sekä samalla tuomaan helpotusta perusturvaosaston resurssivajeisiin.
- * Työllistämisyksikössä otetaan käyttöön päihdeohjelma. Perehdytetään työntekijät ja asiakkaat siihen.
- * Sovari –kyselyn (sosiaalisen vahvistumisen mittari) avulla seurataan työpajatoiminnan vaikuttavuutta ja palveluiden laatua.
- * Tehdään asiakkaiden omaa osaamista näkyväksi muun muassa PAIKKO –osaamistodistusten avulla. Yksilövalmentaja ja työvalmentajat osallistuvat PAIKKO –koulutukseen.
- * Kartoitetaan ja monipuolistetaan ryhmätoimintoja.
- * Kehitetään työpaja Justeerin, kehitysvammaisten päivätoimintakeskus Niittyvillan ja mielenterveyskuntoutujien päivätoiminta- ja palveluasumisyksikkö Päivikin yhteistyötä uusissa tiloissa.
- * Tiivistetään yhteistyötä eri viranomaistoimijoiden, kuten Kelan, TE-palveluiden ja terveydenhuollon toimijoiden kanssa.
- * Työllistämisyksikkö Justeerin työpaja jakaa yhteiset tilat teknisen toimen henkilöstön kanssa. Hyödynnetään teknisen toimen osaamista työllistämisen edistämässä.
- * Tuetaan sosiaalisen vahvistamisen keinoin asiakkaan elämänhallintaa ja sosiaalista toimintakykyä.
- * Kasvavien asiakasmäärien vuoksi tarkastellaan työvalmentajien resurssien riittävyyttä.

Maahanmuuttajasosiaalityö/kotouttaminen

- * Kotouttamistyötä tehdään tarvittaessa voimassa olevan kotouttamisohjelman mukaisesti.

Yhteenveto perusturvatoimen keskeisimmistä	Mittari	TP2020	TA2021	TAE2022	TS2023	TS2024
---	----------------	---------------	---------------	----------------	---------------	---------------

toiminnallisista tavoitteista						
<p>1)KASVUHAKUINEN KUNTA</p> <p>Tavoitteena on toteuttaa taloudellisesti ja tehokkaasti riittävät, laadukkaat ja toimivat perusturvan lähipalvelut. Lähipalveluiden tuottamisen tavoissa hyödynnetään kokonaisuuden kannalta sopivinta tuottamistapaa (kunnan omatuotanto, ostopalvelut tai palveluseteli).</p>	<p>Hyvinvointikertomuksen painopiste, oma mittari</p> <p>Elinvoimaisuus</p> <p>Kunnassa toimivat yksityiset sosiaalipalvelun tuottajat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kotipalvelun tukipalvelun tuottajat, ilmoituksia rekisterissä kpl - sosiaalipalveluiden tuottajat kpl 	8	8	8		
<p>2) HYVINVOIVA KUNTALAINEN</p> <p>Vahvistetaan ennaltaehkäisevää työtettä ja kehitetään palvelutarjontaa yhteistyössä lasten, nuorten ja perheiden työskentelevien tahojen kanssa.</p> <p>Hyödynnetään palveluprosesseissa ja – sisällöissä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteitä sekä ”ranualaisia mahdollisuuksia” luovuutta käyttäen.</p>	<p>Lapsiperheet Perhetyöntekijöiden säännölliset päivät lastenneuvolassa</p> <p>Neuvolapäivien lapsikontaktit lkm</p> <p>Nuoret Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista (THL)</p> <p>Ikäihmiset Kotona asuvat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 75-84-vuotiaat - 75 vuotta täyttäneet - 80-vuotta täyttäneet - 85 vuotta täyttäneet 	6	19	19		
<p>Hyödynnetään ja kehitetään digitaalista palvelutarjontaa sekä yhteistyömahdollisuuksia (esim. Virtu -palvelut, suojatut kuvapuhelin yhteydet).</p>	<p>Virtu –verkkoneuvonnan käyttömäärät (Poske)</p> <p>Palveluohjaamon tulleet yhteydenotot lkm</p> <p>Kehittäjä / kokemusasiantuntijat lkm</p>	5	15	15		
<p>Hyödynnetään palveluiden kehittämisessä kehittäjä/kokemusasiantuntijoita. Jatketaan vapaaehtoistyön koordinoimista yhteistyössä vapaa-aikatoimen kanssa.</p>	<p>Yhteistyötapaamiset kolmannen sektorin kanssa lkm</p> <p>Asiakkaiden etätapaamiset</p>	6	2	2		
		-	50	50		

Perusturvatoimi yhteensä:

Selite	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	1 331 572	1 079 169	1 159 268			7,4
Maksutuotot	1 152 925	1 045 735	1 054 933			0,9
Tuet ja avustukset	93 493	135 000	132 000			-2,2
Vuokratuotot	250 200	241 378	250 930			4,0
Muut toimintatuotot	82 839	34 300	18 200			-46,9
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 911 029	2 535 582	2 615 331			3,1
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-5 827 217	-5 909 350	-6 299 204			6,6
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-1 372 269	-1 432 665	-1 572 640			9,8
Muut henkilösivukulut	-186 502	-265 965	-280 261			5,4
Palvelujen ostot	-10 466 829	-11 367 558	-11 819 055			4,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-732 422	-717 382	-721 367			0,6
Avustukset	-2 397 195	-941 580	-988 580			5,0
Vuokrat	-1 036 995	-1 047 510	-880 086			-16,0
Muut toimintakulut	-19 001	-10 250	-9 150			-10,7
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-22 038 430	-21 692 260	-22 570 343			4,0
TOIMINTAKATE	-19 127 401	-19 156 678	-19 955 012			4,2